

Fővárosi Ítéltábla

13.Gf.40.373/2007/5.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Hollósi István ügyvéd (1024 Budapest, Margit körút 43-45., V. emelet 7.) által képviselt felperesnek a dr. Kovács Marianna ügyvéd (8000 Székesfehérvár, Rét u. 2. szám) által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2007. április 11-én kelt 15.G.40.068/2006/19. számú ítélete ellen a felperes részéről 20. és 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon fizessen meg a felperesnek 270.000 (Kettőszázhetvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy az adóhatóság felhívására fizesse meg az államnak a 684.400 (Hatszáznyolcvannégyezer-négyszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felek a peres eljárást megelőzően többévi gazdasági kapcsolatban álltak egymással; az alperes területi képviselőként értékesítette a mezőgazdaságban érintett vásárlók számára a felperes talajjavító termékét. A felperes korábbi ügyvezetőjével kötött szóbeli megállapodásban az alperes azt vállalta, hogy gazdasági előnyökért cserébe segítséget nyújt a felperes részére egy négy megyére kiterjedő értékesítési hálózat létrehozásában. Az alperes szervezőmunkája ellentételezéseként megbízási díj címén jutalékelőlegben részesült a felperestől. A felperesi cégnél bekövetkezett ügyvezetőváltás eredményeképp a felek 2004. december 1-jén írásban új megállapodást kötöttek. A „Megállapodás” megnevezésű okirat bevezető része szerint a felek azt rögzítik, hogy a közöttük fennálló üzleti kapcsolatból eredően köteles az alperes az ott meghatározott összegek megfizetésére. Az okirat 1.) pontja értelmében az alperes a szerződés aláírását követő 3 napon belül átutal a felperes számlájára 1.974.550 forintot, a 2.) pont értelmében legkésőbb 2005. december 31-ig további 6.119.932 forintot, a 3.) pont értelmében pedig legkésőbb 2006. december 31-ig további 5.564.965 forintot. A felek a teljesítés módját is részletesen szabályozták: a felek között négy évre szóló, 2005. január 1-től hatályos területi képviseleti szerződés alapján az alperes üzleteket köt, a számlát a felperes bocsátja ki a vevőknek. A megállapodás 1.

oldalának utolsó francia bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik: „A F.-I. „C” Kft. fizetési kötelezettsége teljesítésének az érdekében a A.bio H. Kft. a mindenkori fizetendő jutalék 50%-át levonja, és azzal a fennmaradó követelését csökkenti mindaddig, amíg a teljes követelés kiegyenlítésre nem kerül. Amennyiben a teljes kiegyenlítés a fent meghatározott határidőket megelőzően megtörténik, a továbbiakban az A.bio H. Kft. a teljes jutalékot folyósítja.” A megállapodás külön kitért arra, hogy az alperes területi képviseleti joga négy megyére terjed ki, azonban csak kettőnél kizárólagos. A felek megállapodtak abban is, hogy e megállapodás a közöttük korábban fennállt valamennyi megállapodás helyébe lép.

A megállapodás teljesítésével kapcsolatosan a felek között jogvita keletkezett. A felperes a többször módosított kereseti kérelmében - a megállapodás alapján - összesen 11.406.397 forint és járulékainak megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felek közt nem volt vitatott, hogy az alperes a megállapodás 1.) pontjában rögzített összeget megfizette a felperesnek.

A felperes kifejtette, hogy a hivatkozott, véleménye szerint tartozáselismerő nyilatkozatnak tekintendő megállapodás alapján az alperest terheli annak bizonyítása, hogy a követelt összeggel nem tartozik. Véleménye szerint a megállapodás semmiképpen sem értelmezhető úgy, hogy amennyiben az alperes nem ad el árut és ezért jutaléka nincs, ne lenne köteles a fizetési kötelezettségét a megállapodás 2.) és 3.) pontjában megjelölt határidőben teljesíteni. Álláspontja szerint a teljesítés módjának a megállapodásban történt meghatározásával csak a teljesítéshez nyújtott segítséget az alperes részére, az alperes fizetési kötelezettsége feltétlen, az legkésőbb a megjelölt időpontokig teljesítendő volt. Állította, hogy ő nem teremtett olyan helyzetet, amely miatt az alperes a jutalékból nem tud teljesíteni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a megállapodást csak úgy volt hajlandó megkötni, ha a felperesi cégnél végzett tevékenységből lehet - az

egyébként jogellenes - követelés összegét kigazdálkodni, ebből következően - és a szerződés 3. pontja értelmében is - csak a jutalék „visszaírása” révén köteles teljesítésre. Úgy nyilatkozott, hogy a felperes nyolc alkalommal fizette ki szóbeli megállapodás alapján a 650.000 forintos összeget; a megállapodás pedig azért rendelkezik 14 millió forint összegről, mert a felek a korábbi értékesítések során kiegyenlítetlenül maradt számlák ellenértékét is elszámolták. Álláspontja szerint a megállapodást nem szegte meg, hiszen a felperes teremtett olyan helyzetet, hogy nem tudott megfelelő forgalmat lebonyolítani, amelyből a felperes követelését ki tudta volna elégíteni. E körben részletesen előadta, mit tartott a szerződés megszegésének, a gazdasági tevékenységét ellehetetlenítő felperesi magatartásnak. Az alperes nyilatkozataiból nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy a tartozást egyáltalán nem ismeri-e el, vagy csak a teljesítés neki fel nem róható lehetetlenülése miatt tagadja visszafizetési kötelezettségét, azonban ragaszkodott ahhoz, hogy a - jogosságát tekintve vitatott - tartozás visszafizetését kizárólag a 2004. december 1-i megállapodásban rögzített feltételek szerint vállalta. E vállalását azzal indokolta, hogy több évi szervezőmunkája eredményét kívánta biztosítani. Összefoglalt véleménye az volt, hogy a felperes magatartása miatt a teljesítés lehetetlenné vált, a megállapodásban foglalt feltételek többé nem voltak teljesíthetők, ezért a fizetési kötelezettsége sem állt fenn többé. Ezt a helyzetet a felperes elfogadta és a megállapodás a felek közös megegyezésével megszűnt. Tanúbizonyítást ajánlott fel a visszafizetési kötelezettség megszűnésére, a tartozás alapját képező szóbeli megállapodásra, az alperes gazdasági működését ellehetetlenítő objektív tényezőkre, továbbá a felperes szerződésszegő magatartására.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatásának eredményeként a 2007. április 11-én kelt 15.G.40.068/2006/19. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 11.406.379 forint tőkét és annak meghatározott időpontoktól kezdődően a kifizetésig járó késedelmi kamatát, továbbá 360.000 forint ügyvédi munkadíjat és 684.400 forint egyéb perköltséget.

Az elsőfokú bíróság a felek megállapodását az alperes tartozáselismerő nyilatkozatának minősítette. A Pp. 164. § (1) bekezdésének felhívása mellett a rendelkezésre álló bizonyítékokat úgy értékelte, hogy a peres felek megállapodásában foglaltakkal szemben az alperes nem bizonyította a tartozáselismerésének feltételhez kötését, vagyis azt, hogy a felek közös szerződéses akarata arra irányult volna, hogy amennyiben az alperes a képződő jutalékból nem tudna fizetni, akkor a teljesítési kötelezettsége sem állna fenn.

Az elsőfokú bíróság a felek megállapodását úgy értelmezte, hogy abban a felek az alperesnek a korábbi termékforgalmazási szerződésekből fennálló 8.5 millió forint összegű tartozását is rendezték, ezért fel sem merülhet a feltételhez kötött teljesítés, ugyanis az alperes az átvett áru ellenértékével tartozott.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a teljesítés feltételhez kötése esetén a felek a két, külön jogcímen (vételár és megbízási díj) járó pénz visszafizetésének feltételeit is külön szabályozták volna, és akkor a megállapodásuknak ki kellett volna térnie arra is, hogyan alakul az alperes fizetési kötelezettsége, ha a forgalmazási szerződés alapján nem tud teljesíteni.

Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint az alperes - bizonyítottság esetén - legfeljebb szerződésszegésből eredő kártérítés jogcímén élhetett volna beszámítási igénnyel a felperes olyan magatartása miatt, mellyel az alperes üzletkötéseinek sikerét akadályozta. Ezért az elsőfokú bíróság a megállapodás alapján az alperest összesen 11.406.379 forintban marasztalta, amely tartozás jogcímét a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönben és a Ptk. 365. § (1) bekezdése szerinti vételártartozásban állapította meg. A vételártartozás összegét az alperes által korábban megfizetett összeggel, valamint a felperes által az eljárás során elismert 278.500 forint összeggel csökkentette.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett, annak megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a

bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével és a tényállás téves megállapításával jutott arra a következtetésre, hogy a kereset megalapozott. Állította, hogy a felek megállapodása értelmében az alperesnek kizárólag a jutalékból kellett visszafizetnie a megállapodásban szereplő összeget, másból nem. Arra is hivatkozott, hogy a 8.5 millió forint tartozás nem vételártartozás, hanem az a felperes korábbi, néhai ügyvezetőjével történt megállapodás szerinti jutalékösszeg, melyet a felperes termékben fizetett meg az alperes részére.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte. Az elsőfokú eljárásban már kifejtett álláspontjának rövid összefoglalása mellett kijelentette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen megállapított tényállás alapján, helyes indokolással, a jogszabályoknak megfelelő ítéletet hozott. Ismét hivatkozott arra, hogy az alperes nyilatkozata szerint is - a korábbi ügyvezetővel szóban kötött megállapodás alapján - vissza kellett volna fizetnie ezen összegeket.

A fellebbezés megalapozatlan.

A Fővárosi Ítéltábla a felek nyilatkozatai, a csatolt iratok, valamint a meghallgatott tanúk nyilatkozata alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást és az annak megfelelő érdemi döntést és indokolását helytállónak és a jogszabályoknak megfelelőnek találta, az alperes a fellebbezésében nem adott elő olyan tény vagy adatot, és nem hozott fel olyan bizonyítékot, amely az elsőfokú ítélet megváltoztatására adna alapot.

A felperes követeléséből 5.200.000 forint jogcíme - a 10. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalának második bekezdésében foglalt alperesi nyilatkozat alapján - a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsön. A tartozás fennmaradó részének jogcíme - amely az alperes nyilatkozata értelmében a kiegyenlített számlák ellenértéke, amelyből külön kiemelte a megállapodás 1.) pontjában szereplő összeget - a Ptk. 365. § (1) bekezdése szerinti vételár-tartozás. Mindezek alapján

az elsőfokú bíróságnak a tartozás jogcímére vonatkozó megállapításai helytállóak, nem iratellenesek, azok elsősorban az alperes saját nyilatkozatán alapulnak, és azokat az eljárás más alanyainak előadása is alátámasztja.

J. Cs. G. tanú a felekkel - az alperes által a 9. sorszámú előkészítő iratban, valamint a 10. sorszámú jegyzőkönyvben előadottakkal összevetve - egyezően nyilatkozott úgy, hogy az alperesnek a későbbiekben vissza kellett volna fizetni a hálózatkiépítésről szóló szóbeli megállapodás alapján megszerzett vagyoni juttatást.

Az alperes a perben a tartozás fennállását nem vitatta egyértelműen, hanem arra hivatkozott, hogy a tartozást nem ismeri el, de mégis megfizeti, azonban a megfizetésre kizárólag a jutalékból köteles. Az alperes többször hivatkozott arra is, hogy a felperes magatartása gátolta az üzletmenetét, ezért a teljesítése lehetetlenné vált, és emiatt a felek között létrejött területi képviseleti szerződés közös megegyezéssel megszűnt. Ebből az alperes arra következtetésre jutott, hogy a fizetési kötelezettsége is megszűnt, azonban ezt az állítását az elsőfokú eljárás során nem bizonyította.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja az elsőfokú bíróságéval egyezően az, hogy a felek között 2004. december 1-jén létrejött megállapodás tartozáselismerő nyilatkozat, amely az 1.)-3.) pontjaiban egyértelműen meghatározza azokat a határidőket, amely alatt az alperesnek teljesítenie kell („megfizetésére köteles az alábbi határidőig”). A megállapodás első oldalának utolsó francia bekezdése értelmében a felperes a jutalék felét az alperesi teljesítés „érdekében” vonja le, nincs utalás a szövegben arra, hogy a teljesítés kizárólagos módja a jutaléklevonás lenne. A francia bekezdés utolsó mondatából pedig az következik, hogy a felek azzal számoltak, hogy az alperes a megállapodás 2.) és 3.) pontjaiban kikötött határidőig, esetlegesen azt megelőzően a teljes tartozását megfizeti. Az a tény, hogy a felek nem rendelkeztek a teljesítés nem kizárólagos módjának lehetetlenné válása esetére, nem jelentheti azt, hogy az alperes fizetési kötelezettsége megszűnne.

Az alperes nem bizonyította azt sem, hogy a megállapodást kényszer vagy megtévesztés hatására kötötte meg a felperessel, a gazdasági kényszer lehetőségére csupán utalt. Az alperes a 2004. december 1.-i megállapodásban kifejezésre jutó szerződéses nyilatkozatát nem támadta meg az erre nyitva álló törvényes határidőn belül. Nem merült fel adat arra sem, hogy az alperes a felperessel szemben a hivatkozott szerződésszegő magatartás miatt tiltakozott vagy jogot érvényesített volna. Az alperes ellentmondásosan nyilatkozott arra is, hogy a kötelezően használandó hűtőszekrények elvitele, valamint az értékesítési lehetőségeinek egyéb külső okok miatti beszűkülése mit eredményezett; hatására a megállapodásuk - és ezáltal az alperes fizetési kötelezettsége - közös megegyezéssel vagy felperesi felmondás folytán szűnt-e meg. Az alperesnek a megállapodás és ezzel fizetési kötelezettsége megszűnésére vonatkozó állításainak ellentmondanak az iratokhoz csatolt, egyezségi tárgyalásra, peren kívüli megegyezésre, az alperes fizetési hajlandóságára vonatkozó faxüzenetek is.

Az elsőfokú bíróság több ízben felhívta az alperest - a Pp. bizonyítási teherrel kapcsolatos rendelkezéseire történő utalással - annak bizonyítására, hogy az alperes kizárólag az árueladásból származó jutalékból köteles a tartozása megfizetésére. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes ezt az állítását nem bizonyította sikeresen.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra is, hogy a felek nem szabályozták sem a visszafizetés bontó feltételét, sem a teljesítés meghatározott módjának lehetetlenülése esetén követendő eljárást, azonban mindezek nem értékelhetők az alperes álláspontját igazoló tényeknek.

Az alperes a fellebbezésében megismételte az elsőfokú eljárás során már több ízben kifejtett álláspontját, attól eltérő, azon túlmutató érdemi érvelést nem adott elő. Az elsőfokú ítélet iratellenességére és a tartozás fenn nem állására vonatkozó

alperesi érvek nem helytállóak, így nem alkalmasak arra, hogy az elsőfokú bíróság érdemben helyes határozatának megváltoztatását eredményezzék.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság jogszabályoknak megfelelő ítéletét a fellebbezésben előadottak elbírálásának eredményeként a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése sikertelen maradt, ezért az alperes a másodfokú eljárással kapcsolatban felmerült költségeit maga viseli, míg a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 239. §-a alapján köteles a felperes részére a másodfokú perköltséget megfizetni, melyet a Fővárosi Ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének b) pontja és ugyanezen szakasz (5) bekezdése alapján meghatározott mértékű ügyvédi munkadíjban állapított meg azzal, hogy az ügyvédi munkadíj az általános forgalmi adót is tartalmazza.

Az elsőfokú bíróság az alperes részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, ebből következően a sikertelenül fellebbező alperes köteles a 684.400 forint feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére az Itv. 38. § (1) bekezdése, a 46. § (1) bekezdése, valamint az 59. § (1) bekezdése, továbbá a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban megnevezésű 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 15. § (3) bekezdése alapján.

Budapest, 2008. február 21.

. Koday Zsuzsanna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Molnár József s.k.

Erzsébet s.k.

előadó bíró

Tamáné dr. Nagy

bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő